

skaffet 3,000 Tdr. Land Engjord eller Jord, som er tjenlig til Eng, naar den bliver tilbørlig overrislet, og Selskabets Styrelse ytrer i den Anledning, at der derigjennem er opnaaet Betingelser for Opdyrking med Plov af et mange Gange saa stort Fladerum. Hedeselskabet pleier, hvad der er ganske rigtigt, at søge at faae dannet Arbeidsamslag til Udførelse af saadanne Arbejder, medens det selv har Overtilsynet med Kanalerne og har besørget Projekteringen, som det hedder, Kort over Anlægene osv. Disse Samlag blive da understøttede med en Femtedel, det vil sige, naar de selv have udgivet f. Ex. 5 Rd., tilskyder Hedeselskabet 1 Rd.; men, uagtet Selskabet foruden den lille bitte Understøttelse, det hidtil har faaet fra Regjeringen til disse Arbejder, har en ikke ganske ringe Indtægt af sine Medlemmer, som ikke ere saa, ligesom ogsaa det Classenske Fideikommiss har vist sin sædvanlige Nedebønhed til at opbølge vort Fædrelands Landvæsen ved at yde 10,000 Rd., saa ser Selskabet sig dog for Diebliffet ikke i Stand til længere at understøtte saadanne Arbejdsselskaber, idet disse 10,000 Rd. nu ere opbrugte, og jeg mener derfor, at der er god Grund for Staten til at træde i det Classenske Fideikommisses Sted ved at give den Understøttelse, som jeg her har foreslaaet. — Jeg gaar dernæst over til Indbringingsforlaget under Nr. 6, som gaar ud paa at yde 4,000 Rd. som Understøttelse til Husmænd, som for egen Regning udføre Engvandingarbejder eller Vandafledninger fra Hedemoser og Hedesjær, og 500 Rd. til Understøttelse ved Mergelundersøgelser paa Sjyllands Heder. Det paabe-raaedes nemlig i Hedeselskabets Skrivelse, at det ikke nytter, man faar Rønder ude i Marken lige forbi en Smaamands Lød, thi han er ikke i Stand til uden Driftskapital at faae anlagt en Eng, der ellers kunde blive Kilde til Velstand for ham. Hedeselskabet har hidtil paa bedste Maade med de smaa Midler, der staa til dets Raadighed, søgt at rædde den Slags Smaafolk Haanden, men, naar disse kunde faae en Understøttelse, det være nu som Tilskud, som Laan eller som Gave, vilde de blive i Stand til at opholde sig hjemme og at arbejde paa Enganlægene, medens de nu hverken

have Tid eller Raad dertil og saaledes ere ligefrem hindrede i at lægge Grunden til et forholdsviis større Velvære i Fremtiden. Det er imidlertid ikke alene Enganlægsarbejder, som Bestyrelsen mener kunne være gavnlige, men ogsaa Vandafledninger fra Hedemoser og Hedesjær. Sagen er den, at Husmænd ere tilbøielige til at nedsette sig ved Moser og Kjær, mest paa Grund af Grønsværet, der findes der omkring, men de ere ikke i Stand til at frugtbargjøre Jorden, fordi der i Reglen dertil udfæres Udgravninger, som baade ere langvarige og kostbare, ligesom det i det Hele er vanskeligt at faae Samarbejde i Gang i den Retning mellem Folk, der ikke eie Noget. Med Hensyn til Mergelundersøgelser er der foretaget saadanne i flere Sogne, og de ere paaabegyndte i endnu flere. Det er naturligtvis aldeles nødvendigt, naar Heden skal komme i nogen højere Drift som Agerland, at der er Mergel. — I Henseende til Anvendelsen af de Summer, som jeg har tilladt mig at foreslaa i mine Forslag under Nr. 4, 5 og 6, tror jeg at turde udtale, at Hedeselskabet vil være den rigtige Myndighed at overgive dem til, ligesom ogsaa den Myndighed, der efter min Formening vil bruge dem paa bedste Maade. Foruden det, jeg allerede har nævnt om dette Selskabs Virksomhed, skal jeg tillade mig at henlede Opmærksomheden paa, at der er udgivet en Hedegeographi og en Veiledning til Træplantning i Hedeegnene, at der er ført Tilsyn med Træplantning trindt omkring, at der ogsaa er arbejdet i Retning af Engvanding, at der er — som jeg før nævnte — projekteret Kanaler og tegnet Kort, at der er ført Tilsyn med større Arbejder, at der er givet Understøttelse til Engvandingsskolen i Karup, som styres af Engmester Feddersen, at der er givet Tilskud til Husmænd til Enganlæg, og at der i det Enkelte endog er ført Tilsyn med de Arbejder, som ere udførte. Disse forskellige Grunde ere sammenfattede i 3, som anføres af selve Styrelsen for Selskabet, hvorfor det tror, at det bør understøttes i sit Formaal. Det er, fordi Hedeselskabet for Tiden er det eneste Selskab, som repræsenterer Hedesagen, fordi det har faaet udført Arbejder, der i Værdi svare til